

Arūnas Baltėnas Ona Drobėlienė

Šilų dzūkai

*Forest Dwellers
of Dzūkija*

R. PAKNIO LEIDYKLA

Veilokai dukopkėn

Grįžo vyras iš miško. Pavalgė jį nuvejo perpietės prigulc. Šlapius vyro veilokus gera žmona dukopkėn indėjo. Ėmė tvarkycis, taisyc gyvulukam ėdesj. Pašėrė jį puolės pečių kurc, večerai laikas paraina. Sukas po pirkių, kadgi kokis tai svylancų plaukų kvapas paajo. Griebės už galvos – gi veilokai dukopkėn svyla! Akurat. Ištraukė jau apanglėjusius. Tai gaus dabar nuog savo žmogaus pylos! Kų jis apie mani pamislys – žopla, ne kitap. Lacia tekina pas motulį klausc patarimo, pacinka susiedkų, toj jį paprocino. Nusdzaugė jaunamartė jį atgalio namo, kol vyras neprabudo.

Inlėkė pirkion – už škurlio, viedro, šapeco nustvėrė, undarokų pasraitoj kuo aukscasiai jį cik sukas aplink laškelį, kur vyras miegci. Jį tep, jį šitep vis vuodegų pakraipydama. Prabudo vyras. Žūro jį akimi nevierina – kokia stropi, daili jo žmonelė. Cik capc jį jau vercas laškelėn. Žmona cik kvatoja, cik rankelėm kaklų apsvijo – jau jį viskas gerai klojas.

– Oi, palaisk, veilokai dukopkėn sudegs!

– Tuščia jų, tų veilokų, – sako vyras jį cik dar karscau jama žmonelį glamonėc.

Ot, kap buvo.

Luotų meistras Jonas Danilevičius, šalia – *vedega* luotui skobti. Lynežeris, 2006

< Jonas Danilevičius iriasi savadarbiu luotu Lyno ežere. Lynežeris, 2006

Kytra smercis, dziedas dar kytresnis

Ajo dziedas mišku. Užkliuvo koja už šakos, jau kad puolė dziedas šabakšcynan. Nugi ragi, kad ca smercis inpuolus jir jų medzis prispaudzīs. Ėmė smercis prašyc:

– Išlaisk tu mani.

– Nu, tavi išlaisk, tai jir papjausi mani.

Žada smercis neliesc. Išlaisvina geros dūšios dziedulis smercį.

– Aš žauriai alkana.

– Taigi žadėjai, smertela.

– Gerai, ale aš tavi vėliau vis ciek susrasiu.

– Kadu?

– Kai stovėsiu nakcu galan kojų – dar ne čėsas. Ale jagu stosiuos gali galvos – bus para.

Parajo dziedas namo jir liepė sūnui padaryc laškų, katroj suktųs aplink. Paragi dziedulis smercį pas galvų jir cik šasc – apsuka laškelį. Ilgai jis tepos sukiojos, oi, ilgai. Perpyko smercis jir metė dziedų. Nebepristojo smercis, mato, kad kytras dziedulis papuolė. Gal jir dziedas tebegyvena, jagu smercis nepristaikė.

Mėsa po šunio vuodegu

Nepamenu jau, kokiais čėsais tep buvo. Išslapstė gyvulius kas kur, kad cik neraikt ataduoc. Daugiausia miškuosa. Paspjovė žmoneliai kiaulį. Užgirdzi, kad žandarai kaimi, iškasė duobį asloj jir apkasė. Užstatė stalų. Palindo šuva po stalu jir atsgulė ton vieton. Dar puodan verda košelėna, o žandarai jau jir pirkioj. Prasdengia puodų – mėsa. Ima klausinēc, kur kiaulė. Visi cyli. Tadu pristojo prieg mažiausio.

– Kur mėsa?

– Po šunio vuodzegu, – lemena išsigundįs mažukas.

Nusispjovė, sėdo jir išjojo nieko nepešį. Vaikas nemelavo. Tj, kur gulėjo šuva, jir buvo apkasta mėsa. Dzie, ciesiog po vuodegu.

Tuoj pelanai byrės

Atvažau pas sasarį žanykas, tokis jau pabuvįs. Vaikšto žanykas po pirkių ar kieman, visur iš paskos mažausias brolukas sekioja su šiūpeluku rankon. Vienuroz atsisuka, kituroz:

– Ar tu neisi šalin!

Sėdas jau užu stalo, o mažukas stovi už nugaros.

– Ko tu ca stovi už manį su tuoj šiūpeluku?

– Moma sakė, kad tau jau tuoj pelanai byrės.

Pašoko žanykas, kepurį an galvos jir nē neatsisveikinįs prog dures išlėkė kap nušucintas. Tep jir baigės Jonukės piršlybos, da neprasdėjį.

Raikia kalbanc mislyc, kų sakai, arba apsdairyc, ar niekas negirdzi. Mažukai visadu praudų sako.

